

Анкета за бизнес средата в България 2023

Проблемите на бизнеса в България: липса на квалифицирани кадри и недоволство от борбата с корупцията и престъпността

София - Германо-Българската индустриално-търговска камара (ГБИТК) провежда от 2005 г. анкета за бизнес средата в България сред своите членове. Информацията от допитването дава яснота по въпроси, свързани с предизвикателствата и проблемите, пред които са изправени у нас и откроява предимствата на България като място за инвестиции и правене на бизнес.

През 2023 г. 84 представители на фирми членове на ГБИТК се включиха в допитването, което се проведе в периода от 13 февруари до 17 март 2023 г. едновременно в 16 страни от Централна и Източна Европа. 78% от участвалите фирми са малки и средни предприятия с по-малко от 250 служители, а 22% са големите компании.

Членовете на ГБИТК в голямата си част са български предприятия, поддържащи търговско-икономически отношения с Германия, а също и германски инвеститори в България.

На въпроса „Как оценявате настоящата икономическа обстановка в България?“ 17% от анкетираните отговарят, че е добра, а 68% я определят като задоволителна. Относно очакванията на компаниите за развитието на българската икономика през настоящата година спрямо предходната 25% от запитаните са на мнение, че ще се подобри, а 52% споделят, че не очакват промяна.

37% от участниците в анкетата определят актуалната ситуация в своя бранш, сравнена с тази през изминалата година като добра, а 45% от тях смятат, че тя ще остане непроменена. Оптимистична е нагласата на близо половината от анкетираните спрямо настоящото икономическо развитие на своята компания. 46% от тях го оценяват като добро.

Традиционно се задава въпроса „Как ще се развият инвестиционните Ви разходи през тази година в сравнение с предходната?“ 48% от анкетираните фирми отговарят, че те ще се повишат, спрямо 53% през изминалата година, а 42% споделят, че те ще се запазят в същия размер. 92% от всички запитани посочват, че биха избрали отново да България като място за своите инвестиции (през 2022 г. 100% от анкетираните отговориха, че биха избрали отново България), а 44% от тях определят България като атрактивно място за инвестиции.

По отношение цената на работната ръка 42% от компаниите са доволни или много доволни, но едва 14% са доволни от качеството на академичното образование и само 15% са доволните от качеството на професионалното образование. Наша обща цел е да развиваме България като модерно и перспективно място за работа, живот и бизнес. За целта е необходимо да бъде повишена привлекателността на дуалното образование, да се реформира висшето образование, да се модернизира трудовото законодателство и да се оптимизират административните процеси в България.

От гледна точка на развитието на българската икономика едни от най-неотложните мерки са свързани преди всичко с осигуряването на квалифицирани специалисти за бизнеса. В тази област са необходими бързи решения и от страна на държавата, и от страна на компаниите, за да може България да се позиционира и развива като атрактивно място за правене на бизнес в бъдеще. Във връзка с липсата на кадри в България Управителният съвет на ГБИТК реши Камарата да подготви и осъществи различни инициативи през 2023-2024 г., които да са посветени на фокусната темата: „Специалисти и таланти за благосъстояние и растеж“. На въпрос относно влиянието на недостига на квалифицирани кадри върху бизнеса 63% от анкетиранияте посочват увеличаването на разходите за труд, а 45% отговарят, че ще намалее производството и предлагането на услуги. Тазгодишната анкета дава яснота и за мерките, които компаниите смятат да предприемат, за да смекчат последиците от недостига на квалифицирани кадри. 74% от фирмите възнамеряват да разширят обхвата на вътрешнофирмените си обучения, 59% залагат на повишаване на дигитализацията, 55% ще увеличат заплащането с над средното на пазара и 49% обмислят да засилят сътрудничеството си с образователни институции. Недостигът на квалифицирана работна ръка е посочен от компаниите и като един от най-големите рискове през следващите 12 месеца - 66%, следван от разходи за труд - 61%, цени на електроенергия - 45% и рамкови условия на икономическата политика - 42%.

Резултатите от оценката на факторите „правна сигурност“ и „прозрачност на обществените поръчки“ насочват към необходимост от промени и реформи в тези сфери като по-скоро недоволни и много недоволни са 53% и съответно 75% от анкетиранияте участници.

Само 10% от анкетиранияте са доволни от цената на електроенергията в България. 32% са средно доволни.

Безспорна е удовлетвореността на компаниите от членството на България в Европейския съюз – 86%. Увеличава се положителната нагласа към въвеждането на единната европейска валута. Процентът на от запитаните, които желаят въвеждането на еврото е 81% спрямо 55% през 2022 г. В анкетата тази година беше включен и въпросът „Искате ли в България да се присъедини към Шенген?“ като 94% от анкетиранияте отговарят утвърдително на този въпрос.

За пореден път най-голямо е недоволството на компаниите в борбата с корупцията и престъпността. Цели 84% от анкетиранияте заявяват, че са много недоволни или недоволни и в тази област е необходимо да се положат много повече усилия.

Доверието в публичната администрация остава непроменено спрямо 2022 г., където доволни са едва 11%. С оглед развитието на политическата ситуация в България през последните месеци не е изненадващ резултатът от 51% на много недоволни по отношение на политическата и социална стабилност. Спрямо фактора „предвидимост на икономическата политика“ нивото на удовлетвореност е съответно 7% доволен и 28% средно доволен.

По отношение на критерия за „данъчна тежест“ доволните са 70%.

На въпроса " Какви са краткосрочните икономически последици от руската инвазия в Украйна?" – 85% от анкетиранияте посочват по-високи разходи за енергия, суровини и предварителни работи, а 51% смущения във веригата за доставки и логистиката. 22% от

анкетираният считат за много вероятно компанията им да замени или допълни съществуващи доставчици, а 38% смятат това за възможно. Нови доставчици ще се търсят главно в Централна и Източна Европа, посочват 66% от анкетираният. 39% от участниците в анкетата смятат, че нормализирането на международните вериги за доставки предстои през 2024 г.

Германия е търговски партньор №1 на България и най-важният чуждестранен пазар за български продукти и услуги. По данни на Федералното министерство на икономиката и опазване на климата на Германия търговският стокообмен между България и Германия за 2022 г. възлиза на 12,08 млрд. евро, т.е. през 2022 г. има повишение с 23,2% спрямо 2021 г.

Износът от България за Германия през 2022 г. е 6,68 млрд. евро. В обратната посока вносът от Германия към България е 5,34 млрд. евро. С други думи България отбелязва излишък от около 1,2 млрд. евро в двустранната търговия с Германия.

Актуалните данни относно търговията и инвестиции потвърждават положителните нагласи на инвеститорите и предприемачите спрямо България като бизнес дестинация. Анализирайки конкретните фактори на бизнес средата се налага изводът, че бизнесът очаква решителни действия по отношение цената на електроенергията, преодоляването на недостига на квалифицирани кадри, повишаване качеството на образованието, увеличаване предвидимостта на икономическа политика и справяне с корупцията